

наступному прикладі дієслово *announce* імплікує домінування компетентного джерела мовлення, ідентифікованого в тексті словосполученням *Prime Minister: In December, the Prime Minister announced the UK would end its involvement with the Erasmus student exchange programme, which was established in 1987 and has seen millions of students spend time abroad in Europe as part of their degree* (The Telegraph, 05.02.2021).

Таким чином, дієслова, які вживаються автором для оформлення висловлювань маркують носія точки зору як мовця або спостерігача і відображають подвійну позицію: ставлення репортера до цитованої особи та власне погляд цієї людини.

ЛІТЕРАТУРА

- Иссерс, О. С. (2006). *Коммуникативные стратегии и тактики русской речи*. Москва: Книга.
- Кероп'ян, А. Р. (2003). *Лексико-семантична структура російських та англійських дієслів мовлення* (Автореферат кандидатської дисертації). Донецький національний університет, Донецьк, Україна.
- Н DeFleur, & M., L DeFleur, M. (2005). *Fundamentals of Human Communication: Social Science in Everyday Life*. Boston; New York: McGraw-Hill.
- The Telegraph 26.02.2021. Retrieved from <https://www.telegraph.co.uk/news/2021/02/26/saudi-crown-prince-mohammed-bin-salman-personally-approved-brutal/>
- The Telegraph 15.02.2021. Retrieved from <https://www.telegraph.co.uk/news/2021/02/15/cant-leave-room-grim-reality-first-passengers-endure-uks-quarantine/>
- The Telegraph 05.02.2021. Retrieved from <https://www.telegraph.co.uk/news/2021/02/05/oxford-increases-intake-bame-students-despite-making-lowest/>

ДИСКУРСИВНІ МАРКЕРИ РЕЗИЛЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПРОЯВИ ЇЇ АДАПТАЦІЇ ДО КРИЗОВИХ ЯВИЩ

Грищук Ю.В.

Київський національний лінгвістичний університет

В умовах загострення структурних криз майже у всіх сферах суспільного життя особливого значення набуває дослідження феномену резилентності.

У працях зарубіжних дослідників резилентність розглядається в рамках (Селиванова, 2020):

- 1) *когнітивного біхевіоризму* (вивчення процесів емоційної регуляції поведінкових реакцій людей в кризових ситуаціях);
- 2) *конструктивізму* (дослідження ролі активної життєвої позиції людини для формування резилентності);
- 3) *екологічного реалізму* (аналіз значення соціальних чинників для подолання кризових явищ).

Л. Шульц трактує резилентність як здатність зберігатися, адаптуватися або трансформуватися перед "обличчям змін" так, щоб зберегти базову ідентичність системи (Knuth, 2019). Експерти (Southwick, Bonanno, Masten, Panter-Brick & Yehuda, 2014) акцентують увагу на тому, що резилентність – це складна конструкція, основними детермінантами якої є генетичні, демографічні, культурні, економічні та соціальні змінні.

Оскільки резилентність існує в безперервному континуумі суспільного життя, то важливо знати, в якому контексті вчені розглядають це поняття:

- як характеристику,
- як процес
- як результат (Pietrzak & Southwick, 2011).

Р. Реїд (2016) зазначає, що резилентність – вроджена динамічна властивість особистості, яку можна розвивати. Зокрема, соціальна підтримка – це важливий ресурс, що сприяє розвитку резилентності. До інших чинників, пов'язаних із резилентністю, відносять (Cherry, 2020): позитивне ставлення до себе і своїх здібностей; здатність будувати реалістичні плани та дотримуватися їх; наявність внутрішнього локусу контролю; високий рівень комунікативних навичок; відсутність проявів віктимної поведінки; високий емоційний інтелект.

З огляду на вищезазначене, резилентність часто асоціюється зі стійкістю перед змінами, яка виражається в здатності долати несприятливі кризові явища, використовуючи внутрішні й зовнішні ресурси. Серед внутрішніх ресурсів виокремлюють комунікативні копінг-ресурси особистості, оскільки "спроможність людини долати труднощі передбачає певний рівень контролю над ситуацією, що, у свою чергу, пов'язано із загальною комунікативною компетентністю" (Пілецька & Карамушка, 2018, с. 222).

Т. Б. Маслова (2015) вважає, що налагодженню ефективної комунікації сприяє вживання **дискурсивних маркерів**, функція яких тісно пов'язана з процесами формування різних типів дискурсу, підтримки їх зв'язності, акцентування тональності та реєстрових характеристик мовлення. "Дискурсивні маркери мають прототипні значення, які уможливають їх стереотипне вживання як засобів подолання комунікативних девіацій. Стереотипність вживання полегшує подолання комунікативного збою, оскільки дозволяє сконцентрувати ресурси свідомості на найважливіших аспектах міжособистісної взаємодії" (Микитюк, 2012, с. 99).

Отже, залежно від вживання дискурсивних маркерів (причинно-наслідкових, умовних, протиставних, темпоральних) можна регулювати стратегії і тактики комунікативної поведінки учасників спілкування в кризових ситуаціях.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у вивченні феномену резилентності з позицій крос-культурного підходу.

ЛІТЕРАТУРА

Маслова, Т. Б. (2015). *Комунікативна функція дискурсивних маркерів англійської мови*. Retrieved from <http://www.kamts1.kpi.ua/node/1557>

- Микитюк, А. (2012). *Функції дискурсивних маркерів*. Retrieved from http://www.chnu.edu.ua/res/chnu.edu.ua/period_vudannia/web13/pdf/2012_1/Alina_Mykytiuk.pdf
- Пілецька, Л. С., & Карамушка Т. В. (2018). Копінг-поведінка як важливий особистісний ресурс подолання підліткових криз. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*, 3(1), с. 218-224.
- Селиванова, О. А., Быстрова, Н. В., Дереча, И. И., Мамонтова, Т. С., & Панфилова, О. В. (2020). Изучение феномена резильентности: проблемы и перспективы. *Мир науки. Педагогика и психология*, 3 (8), 1-10.
- Cherry, K. (September, 2020). *What Is Resilience?* Retrieved from <https://www.verywellmind.com/what-is-resilience-2795059>
- Knuth, K. (2019). *The term "resilience" is everywhere – but what does it really mean?* Retrieved from <https://ensia.com/articles/what-is-resilience/>
- Reid, R. (2016). Psychological Resilience. *Medico-Legal Journal*, 84 (4), 172-184. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/0025817216638781>
- Southwick, S. M., Bonanno, G. A., Masten, A. S., Panter-Brick, C., & Yehuda, R. (2014). Resilience definitions, theory, and challenges: interdisciplinary perspectives. *European journal of psychotraumatology*, 5. doi: 10.3402/ejpt.v5.25338.
- Pietrzak, R. H., & Southwick, S. M. (2011). Psychological resilience in OEF-OIF Veterans: Application of a novel classification approach and examination of demographic and psychosocial correlates. *Journal of Affect Disorders*, 133 (3), 560-568.

МЕТАФОРИЧНЕ ПОЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ "СМЕРТЬ" ФРАЗЕОЛОГІЧНИМИ ЗАСОБАМИ СУЧАСНОЇ ПЕРСЬКОЇ МОВИ

Даліда А.В.

Київський національний лінгвістичний університет

З погляду фразеології перська мова являє собою доволі унікальне явище. У більш звичних для нас західноєвропейських мовах фразеологізми постають переважно як альтернатива стилістично нейтральній лексиці, що використовується в певному контексті спілкування. Натомість перська мова під час позначення навіть рутинних ситуацій мовлення пропонує нам ідіоматичні вирази, які описують ситуацію поетично. Фразеологія перської мови допомагає звичайним поняттям набути метафоричного значення. Прикладом можуть слугувати ідіоматичні вирази на позначення поняття смерті.

Мусульмани вірять, що душа людини проходить чотири етапи існування: життя до народження; земне життя (**dunya** – араб. *світ*); життя після смерті (**barzax** – араб. *перешкода*), що для християн згідно з Біблією є Страшний суд; і безсмертне життя (**axirat** – араб. *кінець, майбутнє життя*). Іслам вчить не боятися смерті, адже душа праведної людини без страждань переходить до іншого світу, де *смертне життя* змінюється на *життя безсмертне*